

YABANCI VE YERLİ ÖĞRENCİLERİN BİRBİRLERİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİN METAFOR YOLUYLA İNCELENMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gürkan SARIDAŞ¹

* Araştırmaya katkılarından dolayı Doç. Dr. Funda NAYİR hocama teşekkür ederim.

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, theapeiron@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7989-2130.

Geliş Tarihi: 23.12.2020 Kabul Tarihi: 10.03.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.845758

Öz: Yaşanan göçlerle birlikte Türkiye'deki çokkültürlü yapı artmıştır. Aynı sınıf içerisinde farklı ülkelerden göç etmiş öğrenciler, yerli öğrenciler ile eğitim öğretim sürecine katılmaktadır. Bu süreç devam ederken yerli öğrenciler ile yabancı öğrencilerin birbirleri hakkındaki görüşleri bilinmemektedir. Çokkültürlü sınıf yönetiminde yerli öğrenciler ile yabancı uyruklu öğrencilerin birbirleri hakkındaki görüşlerinin bilinmesi öğretmen açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, aynı sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenciler ile yerli öğrencilerin birbirleri hakkındaki düşüncelerini metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmaktır. Araştırma kapsamında 74 yerli ve 76 farklı ülkeden göç etmiş yabancı uyruklu öğrencinin metaforik algılarına ulaşılmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olup metafor yöntemi kullanılmıştır. Metafor, bilinenler aracılığı ile bilinmeyen ve derinde olan olgunun bilinir hâle gelmesini sağlamaktadır. Araştırma bulgularına göre çalışma grubundaki öğrenciler çoğunlukla olumlu ve az sayıda olumsuz metafor kullanmıştır. Yerli öğrencilerin, yabancı uyruklu öğrencileri olumlu yönde bilgi kaynağı, arkadaş ve kültürel çeşitlilik; buna karşın olumsuz yönde tehdit olarak gördüğü bulgusu elde edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin ise yerli öğrencileri olumlu yönde arkadaş, koruyucu, bilgi kaynağı; buna karşın olumsuz yönde rahatsız edici olarak gördüğü bulgusu elde edilmiştir. Kültürel farklılıklardan kaynaklanan olumlu algıları zenginleştirmek ve desteklemek, aynı zamanda farklılıkların zenginliğinin öğrenciler tarafından benimsenmesi için kültürel değerlere duyarlı eğitim uygulamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: çokkültürlülük, kültürel değerlere duyarlılık, yabancı uyruklu öğrenci, yerli öğrenci, metafor analizi

METAPHOR ANALYSIS OF FOREIGN AND LOCAL STUDENTS' VIEWS ABOUT EACH OTHER

Abstract:

The multicultural structure in Turkey has increased with immigration. Students who have immigrated from different countries have participated in the education and training process in the same class with local students. While this process goes on, the opinions of local students and foreign students about each other are not known. In multicultural classroom management, it is important for the teacher to know the views of local students and foreign students about each other. The aim of this study is to reveal the thoughts of foreign students and local students in the same class about each other. Within the scope of the study, the metaphorical perceptions of 74 local and 76 foreign students who migrated from different countries were reached. The study is a qualitative research that conducted according to the metaphor method was used. Metaphor enables the unknown and deeper phenomenon to become known through what is known. According to the research findings, the students in the study group used mostly positive and few negative metaphors. It has been found that local students have positively seen foreign students as a source of information, cultural diversity, and friend, but they have negatively seen them as threats. It has been found that foreign students have positively seen local students as a source of information, protector, and friend, but they have negatively seen them as disturbing. Culturally responsive education practices are suggested to enrich and support positive perceptions arising from cultural differences and at the same time to make the richness of differences adopted by students.

Keywords: multiculturalism, culturally responsiveness, foreign student, local student, metaphor analysis

Giriş

Türk eğitim öğretim sistemi içerisinde sınıflar çokkültürlü bir yapıdadır. Bu durum farklı kültürlerden öğrencilerin bir arada eğitim görmesi anlamına gelmektedir. Sınıflardaki çokkültürlü bu yapı öğretmenlerin farklı kültürdeki öğrencilere karşı kültürel değerlere duyarlı davranışlar sergilemesini ve öğrenciler üzerindeki akademik ve sosyal beklentilerini yükseltmesini gerekli kılmaktadır. Fakat öğretmenin kültürel değerlere duyarlı davranış sergilemesi için sınıf içindeki öğrencilerin birbirleri hakkındaki düşüncelerini bilmesi önemlidir. Bu çalışmada var olan durumu ortaya koymak için öğrencilerin birbirleri hakkındaki düşünceleri metafor yoluyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Türkiye’de, din bakımından Müslüman, Hristiyan, Yahudi gibi dinler mevcutken aynı zamanda Alevi, Sünni gibi mezhepler de bulunmaktadır. Bunun yanında Türkçe, Kürtçe, Arapça gibi diller de Türkiye’de kullanılan önemli diller arasında yer almaktadır (KONDA, 2017). Tüm bu çeşitliliğin yanında çeşitli nedenlerle yapılan dış göçler de Türkiye’deki kültürel çeşitliliğin artmasını sağlamaktadır. Örneğin, Suriye, Afganistan, İran ve Irak önemli göçlerin yaşandığı ülkelerin başında gelmektedir (UNHCR, 2019). Bu durum sınıflarda yaşanan çeşitliliği artırmakta ve çokkültürlü yapının daha açık görünmesine neden olmaktadır.

Sınıflardaki bu çeşitlilik öğretmenlerin kültürel değerlere duyarlı davranışları ile anlam kazanacaktır. Kültürel değerlere duyarlı eğitim; kültürel olarak farklılık yaşayan öğrencilerin kültürel özelliklerini, bakış açılarını, deneyimlerini ve tutumlarını eğitim öğretim faaliyetlerinde bir araç olarak kullanmak ve öğrencilerin hem akademik hem de sosyal gelişimi için büyük çaba göstermek olarak tanımlanabilir (Gay, 2002).

Sınıflardaki bu kültürel çeşitlilik öğretmenler tarafından yönetilmektedir. Kültürel çeşitliliğin yönetimi ise kültürel değerlere duyarlı eğitim kapsamında incelenmektedir (Gay, 2000). Türkiye özelinde kültürel değerlere duyarlı eğitim konusu çok yeni bir yaklaşımdır (Kotluk & Kocakaya, 2018). Bu noktada öğretmenlerin gerekli davranışları kazanması ve öğrenci-öğrenci iletişimini yönlendirmesi ve istenmeyen davranışların düzeltilmesini sağlaması önemlidir. Kültürel değerlere duyarlı eğitim uygulamaları kapsamında öğretilen beklenen davranışlar arasında kapsayıcı bir bakış açısı ile çeşitliliğe saygılı olması yer almaktadır (Pewewardy & Hammer, 2003). Öğretmenin bu davranışı sergileyebilmesi için sınıfını iyi analiz etmesi ve sınıf içindeki öğrencilerin birbirleri hakkındaki görüşlerini bilmesi gerekir. Bu nedenle kültürel çeşitliliğin daha açık bir şekilde var olduğu yabancı uyruklu öğrenciler ile yerli öğrencilerin birbirleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak kültürel değerlere duyarlı eğitim uygulamaları kapsamında ilgililere daha çok bilgi verecektir.

Alanyazın incelendiğinde de konu ile ilgili çok fazla çalışmanın olmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda genelde öğretmen (Demirtaş, 2019; Yurdakul ve Tok, 2018) ve öğrencilerin (Delen & Ercoşkun, 2020; Kurtoğlu Karataş ve Güngör Aytar, 2017) göçmen öğrencilere ilişkin metafor algıları incelenmiş, ancak öğrencilerin birbirlerine ilişkin görüşleri ele alınmamıştır. Bu noktada öğretmenlerin sınıflarında çeşitliliği yönetmeleri ve öğrencilerin birbirleri hakkındaki düşünceleri ile ilgili genel bir kaniya varmaları için bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlerin, evrensel değerlere sahip, saygılı, akademik ve sosyal olarak gelişmiş öğrenciler yetiştirmesi için birbirleri hakkındaki düşüncelerini de bilmeleri gerekir. Fakat gerek araştırmalar gerekse ilgili literatür incelendiğinde yabancı uyruklu öğrenciler ile yerli öğrencilerin birbirleri hakkındaki görüşlerinin bilinmediği söylenebilir ve bu durum araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Bu problem durumu kapsamında araştırmanın amacı aynı sınıf içerisinde yabancı uyruklu öğrenciler ile eğitim öğretim gören yerli öğrencilerin birbirleri hakkındaki gö-

rüşlerine ilişkin metaforik algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Bu ana amaç kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Yabancı uyruklu öğrencilerin yerli öğrenciler ile ilgili metaforik algıları nedir?
- Yerli öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili metaforik algıları nedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, çeşitli veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yabancı uyruklu öğrenciler ile yerli öğrencilerin okul ortamındaki davranışları ve bu davranışlar sonrası oluşan algılarını anlamak amacıyla nitel bir araştırma modellenmiştir. Araştırma olgubilim deseninde modellenmiştir. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olguları derinlemesine incelemeye odaklanır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında odaklanılan olgu aynı sınıfta yabancı uyruklu öğrenciler ile eğitim gören öğrencilerin birbirleri hakkındaki metaforik algılardır.

Metafor, bilinenler yardımıyla bilinmeyenleri ortaya koyma, anlatma ve ortaya çıkarılmak istenen olgunun bilinir hâle gelmesini sağlamaktır (Balcı, 2003). Bu noktada eğitim araştırmalarında da metafor oldukça fazla kullanılan bir yöntemdir. Gerçeğin oluşturulmasında oldukça önemli bir yöntem olarak görülmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Var olan sorunların tespitinde ve çözümlerin oluşturulmasında öğrencilerin birbirleri hakkındaki algılarının kolaylıkla ortaya çıkarılmasında metafor yönteminin kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede amaç önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumları çalışmaktır. Araştırma esnasında sözü edilen ölçütler önceden hazırlanmış bir liste olabileceği gibi araştırmacı tarafından da oluşturulabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında oluşturulan ölçüt sınıfında devamsızlık sorunu olmayan yabancı uyruklu öğrenci olmak ve sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci olan yerli öğrenciler olmak şeklinde belirlenmiştir. Öğrencilerin birbirleri hakkındaki davranışları gözlemlemesi algıların oluşumunda önemli bir etkidir. Bu nedenle sınıfında devamsızlık sorunu bulunmayan yabancı uyruklu ve yerli öğrenci olması ölçütü getirilmiştir ki öğrenciler birbirleri hakkında yeteri seviyede görüş oluşturabilsinler.

Araştırma Denizli ilinin merkez ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın iki adet çalışma grubu bulunmaktadır. Birinci grup sınıfında devamsızlık sorunu olmayan yabancı uyruklu öğrenci bulunan yerli öğrenciler, ikinci grup ise devamsızlık yapmayan yabancı uyruklu öğrencilerdir. Birinci gruptaki öğrencilere ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğrencilere Ait Bilgiler

	Değişken	Frekans
Cinsiyet	Erkek	32
	Kadın	42
Sınıf	5. sınıf	19
	6. sınıf	18
	7. sınıf	16
	8. sınıf	21
Toplam		74

Tablo 1'e göre sınıfında devamsızlık sorunu olmayan yabancı uyruklu öğrenci bulunan toplam 74 öğrenciden 32'si erkek, 42'si kadındır. Bu öğrencilerden 19'u 5. sınıf, 18'i 6. sınıf, 16'sı 7. sınıf ve 21'i 8. sınıf öğrencisidir. Yerli öğrencilerin yaş ile sınıfları uyumlu olduğu için tabloda onların yaş bilgisi verilmemiştir. 5. sınıf öğrencileri 10-11, 6. sınıf öğrencileri 11-12, 7. sınıf öğrencileri 12-13 ve 8. sınıf öğrencileri 13-14 yaşındadır.

Araştırmanın ikinci grubunda bulunan yabancı uyruklu öğrencilere ait bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu Öğrencilere Ait Bilgiler

	Değişken	Frekans
Cinsiyet	Erkek	36
	Kadın	40
Yaş	10 yaş	12
	11 yaş	14
	12 yaş	15
	13 yaş	15
	14 yaş	7
	15 yaş	8
	16 yaş	7
Ülke	İran	16
	Afganistan	14
	Irak	11
	Suriye	21
	Mısır	8
	Kazakistan	6
Toplam		76

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan 76 yabancı uyruklu öğrencinin 36'sı erkek, 40'ı kadındır. Katılımcılar farklı yaşlarda farklı sınıflarda olabildiği için katılımcılardan sınıf bilgisi yerine yaş bilgisi toplanmıştır. Katılımcıların 12'si 10 yaşında, 14'ü 11 yaşında, 15'i 12 ve 13 yaşında, 7'si 14 yaşında, 8'i 15 yaşında ve 7'si 16 yaşındadır. Katılımcılardan 16'sı İran, 14'ü Afganistan, 11'i Irak, 21'i Suriye, 8'i Mısır ve 6'sı Kazakistan vatandaşıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama metafor yöntemi ile yapıldığı için öğrencilere benzetim kurabilecekleri bir cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Yerli öğrenciler için "Okulumuzdaki yabancı uyruklu öğrenciler benim için gibidir/benzerdir. Çünkü" şeklinde verilen cümleyi tamamlaması istenmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler için ise "Okulumuzdaki yerli öğrenciler benim için gibidir/benzerdir. Çünkü" şeklinde verilen cümleyi tamamlaması istenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma öncesi Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 06/10/2020 tarih ve 93803232-622.02 nolu etik kurul izni alınmış ve araştırma başlatılmıştır. Araştırma esnasında Denizli ilinin merkez ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki ortaokullara gidilmiş, örneklem grubundaki öğrencilere ulaşılmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak öğrencilerin cümleyi tamamlaması ve alt kısmına nedenini yazması istenmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi çok iyi anlayamama ihtimaline karşı verilen cümle Farsça ve Arapça olarak da yazılmıştır. Arapça ve Farsça cevap vermek isteyen öğrencilerin cevapları gerekli dil uzmanları aracılığı ile Türkçeye çevrilmiştir. Verilerin toplanması esnasında verilen cevaplar öğrencilerin yaşı ve cinsiyeti ile kodlanmıştır. Burada yaş kullanılmasının nedeni yabancı uyruklu öğrencilerin Türk eğitim sistemindeki sınıf seviyesine uygun yaşta olmama durumudur. Örneğin 15 yaşındaki bir öğrenci 8. sınıf olması gerekirken 15 yaşındaki yabancı uyruklu bir öğrenci 6. sınıfta olabilmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde mevcut durumu ortaya koymaya yarayan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, verilerin birbirine benzeyen tema ve kodlar etrafında bir araya getirmek ve okuyucuların anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Algıların ortaya konulması için öncelikle kodlar çıkarılmış, sonra benzer kodlar temalar altında birleştirilerek yorumlanmıştır. Elde edilen veriler arasından çarpıcı olanlar doğrudan alıntı şeklinde verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda tutarlılık (iç güvenilirlik), inandırıcılık (iç geçerlilik), aktarabilirlik (dış geçerlilik), onaylanabilirlik (dış güvenirlilik) kriterleri geçerlik ve güvenirlilik yerine esas alınmaktadır (Lincoln & Guba, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın inandırıcılığı için uzman incelemesi kullanılmış ve dışarıdan bir araştırmacıdan

görüş alınmıştır. Araştırmanın aktarılabilişliği için veri toplama süreci, katılımcılar, verilerin analizi süreci ayrıntılı olarak anlatılmış, araştırmada ortaya çıkan bulgular daha önce yapılan araştırma bulgularıyla karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın tutarlılığı için araştırma verileri iki araştırmacı tarafından da analiz edilerek sonuçlar karşılaştırılmış ve ortak karar verilen bulgular araştırmaya dâhil edilmiştir. İki araştırmacı arasındaki uyuşum yüzdesinin %70'in üzerinde olması, verilerin güvenirliğini artırma için önemlidir (Miles & Huberman, 1994). Araştırmacılar arasındaki uyum yüzdesi %80 çıkmıştır. Araştırmanın onaylanabilişliği için sorular katılımcılara tarafsız olarak yöneltilmiş ve hiçbir müdahale yapmadan cevaplar yazılı olarak teslim alınmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin cümleleri Arapça ve Farsça dillerinde de yazılarak verilmiştir. Öğrencilere ait bilgiler öğrencilerin yaşı ve cinsiyeti ile kodlanmıştır. Örneğin 13 yaşındaki kız öğrencinin cevabı 13K olarak, 10 yaşındaki erkek öğrencinin cevabı 10E olarak kodlanmıştır.

Bulgular

Öğrenciler tarafından verilen cevaplar doğrultusunda toplamda 150 geçerli metafor elde edilmiş, elde edilen metaforlar olumlu ve olumsuz olarak gruplandırıldıktan sonra kendi içinde de kategorilere ayrılmıştır. Yerli öğrencilerin olumlu metaforları; çeşitlilik, arkadaş/dost, bilgi kaynağı, yardım bekleyen, katkı sağlayan, gizem dolu olmak üzere 6 kategoriye, olumsuz metaforları; tehlike, başarısız, tehdit, alt sınıf olmak üzere 4 kategoriye ayrılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin olumlu metaforları; arkadaş/dost, fayda sağlayan, bilgi kaynağı, koruyucu, yol gösterici olmak üzere 5 kategoriye, olumsuz metaforları; rahatsız edici ve tehdit olmak üzere 2 kategoriye ayrılmıştır. Elde edilen kategoriler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Metaforlara Ait Kategoriler

Yerli öğrenciler tarafından verilen cevaplar		Yabancı uyruklu öğrenciler tarafından verilen cevaplar	
Olumlu	48	Olumlu	70
	Bilgi kaynağı	Arkadaş/Dost	32
	Arkadaş/Dost	Koruyucu	16
	Çeşitlilik	Bilgi kaynağı	9
	Yardım bekleyen	Yol gösterici	7
	Katkı sağlayan	Fayda sağlayan	6
	Gizem dolu		
Olumsuz	23	Olumsuz	6
	Tehdit	Rahatsız edici	3
	Alt sınıf	Tehdit	3
	Tehlike		
	Başarısız insan		
Nötr	2		
Toplam	74	Toplam	76

Tablo 3'e göre 74 yerli öğrenciden 48'i olumlu, 24'ü olumsuz, 2'si de nötr metafor kullanmıştır. Yabancı uyruklu 76 öğrenciden 70'i olumlu, 6'sı ise olumsuz metafor kullanmıştır.

Yerli öğrenciler tarafından kullanılan metaforlar ve metafor yorumları şu şekildedir:

Bilgi Kaynağı Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu öğrenciler hakkında bu kategoride metaforlar üretmiştir. Bu metaforlar arasında “sözlük”, “kitap”, “internet”, “ansiklopedi”, “öğretmen”, “tarih”, “günlük” metaforlarını kullanmışlardır. Öğrencilerin kullandıkları metaforlara ait yorumlar şu şekildedir: “*Bu öğrenciler benim için tarih gibidir. Çünkü onların geçmişini öğrenmek, gelecek hakkındaki yorumlarını öğrenmek hoşuma gidiyor. Ülkemizde savaş olmaması için ne yapmamız gerektiğini söylüyorlar bize. Sürekli bunları anlatıyorlar.*” (11E). Başka bir öğrenci “*Bu öğrenciler benim için okunmamış kitap gibidir. Çünkü kitabın kapağı ne kadar sıkıcı olursa olsun içindeki güzel hikayeleri bilemeyiz. Açıp okumamız gerekir. Her kitap bize bir şeyler öğretir. Bunun için onları da dinlememiz gerekir ki bir şeyler öğreneyim.*” (13K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci “*Bu öğrenciler benim için kilitli bir günlük gibi. Çünkü onlar çok gizemliler ve her gün farklı bir şey öğreniyorum. Tek yapmamız gereken kilidini açmak. Kilidi açılan her çocuk bize bir şeyler öğretecektir.*” (12K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise “*Bu öğrenciler benim için lamba gibidir. Çünkü onlar yepyeni şeyler öğretirler ve bu bildikleri ile ışık gibi yanarlar. Bizi de aydınlatırlar. Onlar sayesinde onların yemeklerini, kıyafetlerini, günlük yaşamlarını öğreniyoruz. Farklı şeyler öğretiyorlar bize.*” (11E) şeklinde yorumlamıştır.

Arkadaş/Dost Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrencilerin arkadaş/dost kategorisinde ürettikleri metaforlar “çiçek”, “kedi”, “oyuncak”, “kitaplık”, “şarkı” “balon” olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin kullandıkları metaforlara ait yorumlar şu şekildedir: “*Bu öğrenciler benim için balon gibidir. Çünkü balon bazen sizin en yakın arkadaşımız olabilir. Onlar da bizim için bazen en yakında arkadaşımız gibi olabiliyor. Anlayabildikleri zaman her şeyi konuşuyoruz onlarla. Bazen bizi anlamıyorlar.*” (11K). Bir başka öğrenci “*Bu öğrenciler benim için oyuncak gibidir. Çünkü oyuncaklar bizim en iyi arkadaşlarımızdır. Onlarla iyi vakit geçiririz.*” (12K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise “*Bu öğrenciler benim için çiçek gibidir. Çünkü çiçekler hep arkadaşça geçinir. Biz de arkadaşça geçinmeliyiz. Onlar bizimle arkadaş olmak istiyorlar. Bizler de onlarla arkadaş olmalıyız.*” (11E) şeklinde yorumlamıştır.

Çeşitlilik Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrencilerin bir kısmı sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrencileri çeşitlilik olarak görmüştür. Bunun için “siyah içindeki beyaz”, “çiçek tarlası”, “internet”, “yemek”, “tablo”, “ayna” metaforlarını kullanmışlardır. Öğrenciler bu metaforları şu şekilde yorumlamıştır: “*Bu öğrenciler benim için tablo gibidir. Çünkü tablonun içinde her*

renkten çizgi vardır. Bir bütün oluşturduklarında güzel görünürler. Renkleri ayrı ayrı düşündüğümüzde o kadar da güzel değildir.” (10K). Bir başka öğrenci “Bu öğrenciler benim için aynaya gibidir. Onların bizden bir farkı yoktur. Hepimiz insanız ama onlar zorluk yaşamışlar. Buraya gelerek bizim sınıfımıza katıldılar. Sınıfımıza değişiklik oldu. Bizim gibi ders dinlemeye çalışıyorlar ama farklılar.” (13E) şeklinde yorumlamıştır. Bir başka öğrenci ise çeşitliliğe vurgu yaparak internet metaforunu “Bu öğrenciler benim için internet gibidir. İnternette nasıl ki her türlü bilgiyi bulabiliyoruz. Bizim sınıfımız da artık böyle. 3 farklı ülkeden öğrenci var. Her yerden öğrenci olması çok güzel bir şey.” (12K) şeklinde yorumlamıştır.

Yardım Bekleyen Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencileri yardım bekleyen kişiler olarak görerek bu kategoride çeşitli metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar “birbirine dolanmış ip”, “hayalet” şeklinde olmakla birlikte öğrencilerin kullandıkları metaforlara ait yorumları şu şekildedir: “Bu öğrenciler benim için birbirine dolanmış ip gibidir. Çünkü onlar ne durumda olduklarının farkında değildir. Bizim onlara yardım ederek onların sorunlarını çözmemiz gerekir. İpi çözünceları da rahatlayacaktır.” (13E). Başka bir öğrenci ise “Bu öğrenciler benim için hayalet gibidir. Çünkü varlıkları ile yoklukları aynı. Korkuyorlar ve yardım bekliyorlar. Sınıfta kendi düşüncelerini söyleyemiyorlar. Bizim onlara yardım etmemiz gerekiyor.” (12K) şeklinde yorumlamıştır.

Katkı Sağlayan Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili katkı sağlayan kişiler olarak çeşitli metaforlar üretmişlerdir. Bu metaforlar “arı” şeklindedir. Öğrencilerin bu metaforlara ait yorumları şu şekildedir: “Bu öğrenciler benim için arı gibidir. Çünkü arılar çalışkandır. Bunların aileleri ülkemize gelerek çalışıyorlar ve ülkemizin gelişmesini sağlıyorlar. Onlara çok iş yaptırıyoruz.” (10K) şeklinde yorumlamıştır.

Gizem Dolu Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli bir öğrenci sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili gizemli olduklarına dair “taş” metaforunu üretmiştir. Bu metafora ait öğrenci yorumu şu şekildedir: “Bu öğrenciler benim için taş gibidir. Çünkü taş olduğu yerde durur ve ne olacağı belli olmaz. Taş insana zarar verebilir aynı zamanda işine de yarayabilir. Kimin ne olduğunu anlamak zordur.” (12E).

Tehdit Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili olumsuz olarak tehdit kategorisinde “su” metaforlar kullanmışlardır. Bu metaforlarla ilgili öğrencilerin yorumları şu şekildedir: “Bu öğrenciler benim için su gibidir. Çünkü su faydalı gibi görünse de aslında çok su bizi boğabilir. Sayıları arttıkça korkuyorum.” (11E) şeklinde yorumlamıştır.

Tehlike Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarında yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili ürettikleri olumsuz metaforlardan tehlike kategorisindeki metaforlar “yanardağ” şeklindedir. Bu metaforlara ait öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için yanardağ gibidir. Çünkü yanardağ aktif hâle geldiğinde etrafına zarar verir.”* (13E) şeklinde yorumlamıştır.

Alt Sınıf Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili alt sınıf kategorisinde “karınca”, “toprak”, “siyah renk”, “merdiven” gibi metaforlar kullanmışlardır. Bu metaforlar ile ilgili öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için karınca gibidir. Çünkü karıncaları herkes ezer. Biz de onları görmeyiz ve ezer geçeriz.”* (13E). Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için siyah renk gibidir. Çünkü tenleri kara. Bize benzemiyorlar. Siyah renkli bu kişiler bizim ülkemize uygun değil.”* (11E) şeklinde yorumlamıştır.

Başarısız İnsan Kategorisine Ait Metaforlar

Yerli öğrenciler sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili başarısız insan kategorisinde “tembel hayvan” ve “boş sayfa” metaforlarını üretmişlerdir. Bu metaforlarla ilgili öğrencilerin yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için tembel hayvan gibidir. Çünkü hiç çalışmıyorlar. Derste hiç konuşmuyorlar. Sınavlarda hep düşük not alıyorlar. Onlar sınıfımızın başarısını düşürüyor.”* (10K). Diğer öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için boş sayfa gibidir. Çünkü onlar hiç öğrenmiyorlar. Sürekli boş boş oturuyorlar. Hiç öğrenmek için çaba göstermiyorlar.”* (12E) şeklinde yorumlamıştır.

Yabancı uyruklu öğrenciler tarafından yerli öğrenciler için kullanılan metafor ve metafor yorumları şu şekildedir:

Nötr Metaforlar

Olumlu ve olumsuz şeklinde gruplandırılan metaforların dışında kalan iki adet nötr metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar “kâğıt” ve “şiir kitabı” şeklindedir. Bu metaforlarla ilgili öğrencilerin yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için kâğıt gibidir. Çünkü varlıklarını biliyorum ama hissetmiyorum. Bana bir zararları yok. Bizim için varlıkları ile yoklukları arasında bir fark yok.”* (11K). Diğer öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için şiir kitabı gibidir. Çünkü şiir kitabında şiir okur gibi tüm duyguları aynı anda yaşayabilirsin. Kitabı okuduktan sonra rafa kaldırırsın ve duygular kaybolur.”* (12K) şeklinde yorumlamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflarında bulunan yerli öğrenciler ile ilgili ürettikleri metaforlara ait yorumlar aşağıda verilmiştir.

Arkadaş/Dost Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler sınıflarındaki yerli öğrencilerle ilgili arkadaş/dost kategorisinde “masal”, “toprak”, “ayna”, “yıldız”, “tatlı biber”, “gül”, “su” metaforlarını

kullanmışlardır. Bu metaforlara ait öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için gül gibidir. Çünkü gül çok güzeldir ve çok narindir. Benim arkadaşlarım da çok güzel ve çok narinler. Benimle arkadaşlık yapıyorlar.”* (12K). Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için yıldız gibidir. Çünkü bizi çok seviyorlar. Gökyüzündeki yıldızlar gibi çok oluyoruz onlarla. Oyun oynuyoruz. Çok iyi arkadaşlar.”* (10K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için su gibidir. Çünkü ihtiyacım olduğu her zaman yanımda oluyorlar. Benimle ilgileniyorlar. Onları çok seviyorum.”* (12E) yorumu ile yabancı uyruklu öğrencilerin kendisi ile ilgilendiğini ve yanında olduğunu söyleyerek arkadaşlıklarını vurgulamıştır.

Koruyucu Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıflarındaki yerli öğrenciler ile ilgili koruyucu kategorisinde *“aslan”, “asker”, “kafes”, “şemsiye”, “gözlük”* metaforlarını kullanmışlardır. Bu metaforlara ait öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Benim için bu öğrenciler şemsiye gibidir. Çünkü bizim ülkemizde fırtına çıktı ve onlar bizi bu fırtınadan koruyorlar.”* (15E). Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için asker gibidir. Çünkü bizi korumak için savaşıyorlar.”* (11K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için gözlük gibidir. Çünkü güneş gözlüğü gözlerimizi korur ve onlar da bizi zararlı şeylerden koruyorlar. Onlar bizim iyi arkadaşlarımız.”* (12E) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için kafes gibidir. Çünkü bizi öldürmek isteyen kişilerden korumak için kafese koydular. Savaş bitince tekrar geri dönebileceğiz.”* (10K) şeklinde yorumlamıştır.

Bilgi Kaynağı Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıflarındaki yerli öğrenciler ile ilgili bilgi kaynağı kategorisinde *“poster”, “kitap”, “sözlük”, “baba”, “arı”* “bilgisayar” metaforlarını kullanmışlardır. Bu metaforlarla ilgili öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için sözlük gibidir. Çünkü bilmediğim bir şey olduğunda bana hemen söylüyorlar. Yeni şeyler öğretiyorlar bana.”* (11K). Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için poster gibidir. Çünkü karşımızda asılı duruyorlar ve onların dilini, örf ve adetlerini öğrenebiliyoruz. Her gün bize Türkiye hakkında bir şey öğretiyorlar.”* (14E) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için bilgisayar gibidir. Çünkü ne öğrenmek isterseniz onun içinde vardır. Türk öğrenciler her şeyi biliyorlar.”* (12K) şeklinde yorumlamıştır.

Yol Gösterici Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler, yerli öğrenciler ile ilgili yol gösterici kategorisinde *“harita”, “pusula”, “ayna”, “yıldız”, “kitap”, “ışık”* metaforlarını üreterek şu şekilde yorumlamışlardır: *“Bu öğrenciler benim için ışık gibidir. Çünkü bize yol gösteriyorlar. Gideceğimiz yolu aydınlatıyorlar.”* (11K). Başka bir öğrenci *“Bu öğrenciler benim için ayna gibidir. Çünkü aynaya baktığımızda bizi gösterir. Bize geleceği gösterirler.”* (12E) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise *“Bu öğrenciler benim için harita gibidir. Çünkü bana yol gösterirler ve beni seviyorlar.”* (13E) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise *“Bu*

öğrenciler benim için kitap gibidir. Çünkü kitap okudukça ne olacağımızı görebiliriz. Kitap okumazsak yolunu kaybetmiş gemi gibi oluruz.” (13K) şeklinde yorumlamıştır.

Fayda Sağlayan Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıflarındaki yerli öğrenciler ile ilgili fayda sağlayan kategorisinde “süt”, “gölge”, “araba”, “bardak”, “gemi” gibi metaforlarını kullanmışlardır. Bu metaforlara ait öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için gemi gibidir. Çünkü gemi insanları taşıyıp gitmek istediği yere götürür. Bizim istediğimiz yere gitmemiz için yardımcı oluyorlar.” (12E). Başka bir öğrenci “Bu öğrenciler benim için gölge gibidir. Çünkü bizi gölge gibi takip ederler ve bizim neye ihtiyacımız varsa hemen bizim ihtiyacımızı giderirler.” (13K) şeklinde yorumlamıştır. Başka bir öğrenci ise “Bu öğrenciler benim için süt gibidir. Çünkü süt vücudumuzu temizler. Onlar da bizim için iyi şeyler yapıyorlar. Sağlıklı olmamızı sağlıyorlar.” (12E) şeklinde yorumlamıştır.*

Rahatsız Edici Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıflarındaki yerli öğrenciler ile ilgili olumsuz olarak rahatsız edici kategorisinde “toz”, “yabancı müzik” metaforlarını kullanmışlardır. Bu metaforlara ait öğrenci yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için toz gibidir. Çünkü toz gibi bizi kirletiyorlar. Bizi değiştirmeye çalışıyorlar. Rahatsız oluyorum.” (12K). Başka bir öğrenci ise “Bu öğrenciler benim için yabancı müzik gibidir. Çünkü ne dediğini anlamayız. Ben de onları anlamıyorum. Her söylediklerinden çekiniyorum.” (13E) şeklinde yorumlamıştır.*

Tehdit Kategorisine Ait Metaforlar

Yabancı uyruklu öğrencilerin, yerli öğrencilerle ilgili olumsuz olarak tehdit kategorisindeki “kamçı”, “bomba” metaforlarına yönelik yorumları şu şekildedir: *“Bu öğrenciler benim için kamçı gibiler. Çünkü şu an duruyorlar ama bize ne zaman vuracakları belli değil.” (14E) şeklinde yorumlamıştır.*

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu öğrencilerin ve yerli öğrencilerin metaforik algılarını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada yerli ve yabancı uyruklu öğrencilerin olumlu benzetimler yaptıkları söylenebilir. Bu durum öğrencilerin sınıf içerisinde birbirlerine karşı olumlu algılara sahip olduklarını göstermektedir. Daha derinlemesine incelendiğinde yerli öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkında olumlu olarak bilgi kaynağı şeklinde gördüğü ortaya konulmuştur. Olumsuz kategoride ise tehdit olarak ön plana çıkmaktadır. Yabancı uyruklu öğrenciler tarafından ise olumlu olarak arkadaş/dost olarak görüldüğü, olumsuz olarak ise rahatsız edici ve tehdit olarak görüldüğü ortaya konulmuştur. Bu durumda yerli öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilerden bilgi edindiği ve bu öğrencileri yeni bilgiler keşfetmek için bir fırsat olarak gördüğü söylenebilir. Yabancı uyruklu öğrencilerin ise yerli öğrencileri arkadaş/dost olarak gördüğü ve ihtiyacı olan yakınlığı hissettiği söylenebilir. Aynı zamanda

öğrencilerin ürettikleri metaforların az çeşitlilik göstermesi öğrencilerin bu konuda farklı bakış açıları üretmediklerini, genellikle toplulukçu bir yapı ile benzer fikirlerde olduklarını veya birbirlerini fazla tanımadıklarını göstermektedir.

Yerli öğrenciler için kategoriler ve metaforlar göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin, yabancı uyruklu öğrencilerin kültürleri, gelenek göreneklere, ülkelerinin durumları ve günlük yaşantıları hakkında bilgi edindikleri, sınıf ortamı içerisinde sorunsuz iletişim için çaba gösterdikleri, onların farklı olmalarının farkında oldukları, yaşadıkları zorlukları anlamaya çalıştıkları fakat her ne kadar yakın hissetseler de iletişim kuramadıkları için bilinmezlikleri yaşadıkları ve bu kişilerin Türkiye'nin gelişimine katkı sağlamaya çalıştıklarını bilmeleri konusunda fikir belirttikleri ileri sürülebilir. Öğretmenlere uygulanan başka bir çalışmada da (Yurdakul & Tok, 2018) bu sorunlar öğretmenler tarafından ortaya konulmuştur. Bunların aksine, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de, ilinde veya sınıfında olmasından, sayıca çoğalmaya başlamalarından rahatsızlık duyduğunu ve nasıl kötü bir durum ile baş başa kalabileceği konusundaki bilinmezlikleri ile tedirgin olduğunu da düşünmektedirler. Aynı zamanda yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarısızlıklarını da göz önünde bulundurarak kendinden düşük gören öğrenciler ve yabancı uyruklu öğrencilerden her an bir tehlike gelebileceğini düşünen öğrenciler de bulunmaktadır. Bu durum istenmeyen davranış gösteren öğrenciler olarak yabancı uyruklu öğrencilerde gözlenen bir davranıştır (Delen & Ercoşkun, 2020). Bu durumda yerli öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yakından ilgilendikleri, bilgi edinmeye çalıştıkları fakat bunun yanında tedbirli davranmaya çalıştıkları söylenebilir.

Sınıfta yabancı uyruklu öğrencilerin olması ile çeşitliliğin bilgi edinme ve yeni bir kültürü tanıma noktasında bir fırsat olarak görülmesi kültürel değerlere duyarlı eğitim uygulamaları kapsamında da incelenmektedir. Öğrenciler bu fırsatı değerlendirerek yeni bilgiler öğrenmeye çalışmaktadır. Bu davranış öğrencilerin gelecekte farklılıklara saygılı, çeşitliliği bir fırsat olarak gören bir yapıda yetişeceklerini göstermektedir. Öğrencilerin metaforik algılarının nedeni çevreleri veya medya iletişim araçları olabilir. Bu durum yerli öğrencilerin misafirperverlik davranışı ile de açıklanabilir (Kurtoglu-Karataş & Güngör-Aytar, 2017). Ortaya çıkan bu algılar ise öğrencilerin kendi kültüründe olmayan kişiler ile ilgili düşüncelerini ve sonrasında da davranışlarını etkileyebilir. Çoğunlukla olumlu algıya sahip olan bu öğrencilerin farklılıklara karşı kapsayıcı bir bakış açısı ile davranış sergileyecekleri söylenebilir. Farklı bir kültürü algılamak ve bu kültüre karşı uyum sağlama eğiliminde olan kişiler uyum sağlamaya çalışan kişilerdir.

Yabancı uyruklu öğrenciler açısından değerlendirildiğinde ise yerli öğrencilerin en çok arkadaş/dost olarak görüldüğü, bu algıya neden olan davranışın ise yakın arkadaşlık kurma davranışı olduğu söylenebilir. Yabancı uyruklu öğrenciler aynı zamanda korunduğu noktasında bir algıya sahiptir. Bu durum ise savaş nedeniyle ülkesinden ayrılmak zorunda olan öğrencilerin bulunması nedeniyle olduğu söylenebilir. Bununla

birlikte farklı bir ülkeye göç ederken dil ve din bağlamında seçicilik olduğu bilinmektedir (Alyılmaz, Biçer, & Çoban, 2015; Çelik, 2019; Tekelioğlu, Başer, Örtlek, & Aydın, 2012; Tok & Yığın, 2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin seçerek geldikleri Türkiye’de olumsuz algıların az olması da beklenen sonuçlar arasındadır. Aynı şekilde yerli öğrenciler tarafından bilgi verildiği, yol gösterildiği ve fayda sağlandığı noktasında da algılar mevcuttur. Genel anlamda değerlendirildiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin olumlu algılarının yerli öğrencilerin yardımsever davranışları nedeniyle oluştuğu söylenebilir. Benzer şekilde öğretmenler üzerinde yapılan çalışmada da (Demirtaş, 2019) öğretmenlerin yardımsever, misafirperver algıları ortaya konulmuştur. Bu durumu misafirperverlik değeri ile açıklanabileceği gibi empati ile de açıklanabilir. Öğretmenler üzerinde yapılan başka bir çalışmada da öğretmenlerin empati kurması ile ilgili bir öneride bulunulmuştur (Sezgin & Yolcu, 2016). Buna karşın çok az olsa da olumsuz algılar da mevcuttur. Bu algılar genellikle tedirgin davranışların kaynağı olarak görülebilir. Farklı bir ülkede bilinmez bir ortamda eğitim öğretim sürecine katılmanın öğrencide yarattığı tedirginlik bu algıya neden olmuş olabilir. Bu tedirginlik farklı eğitim seviyesinde sosyo ekonomik olarak da karşımıza çıkmaktadır (Yardımcıoğlu, Beşel, & Savaşan, 2017).

Göçmen öğrencilerin göç ettikleri ülkede ön yargılarla karşılaşması beklenen bir durumdur. Avusturya gibi çokkültürlü bir toplumda bile göçmen öğrencilerin ön yargılarla karşılandığı belirlenmiştir (Mansouri & Jenkins, 2010). Bu ön yargıların en aza indirilmesi ise ortamdaki etkileşim içinde bulunulan diğer kişilerin davranışları ile gerçekleşir. Yabancı uyruklu öğrencilerin genel anlamda olumlu algı içinde olması bu öğrencilerin uyum sağlama süreçlerine katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda okulun, sınıfın ve toplumun kurallarına uygun davranma eğiliminde olacaklardır. Başka çalışmalar kurallara uymayan göçmenlerin akran zorbalığına maruz kaldığını (Hijern, ve diğerleri, 2013) gösterirken araştırma kapsamında ortaya çıkan olumlu algıların akran zorbalığı gibi istenmeyen durumların önüne geçeceği söylenebilir. Böylece toplumsal çatışmaların da önlenmesi olasıdır. Diğer bir bakış açısı ile bakıldığında yabancı uyruklu öğrencilerin farklı bir ülkede olması ve ürkek davranması nedeniyle gerçek algılarını ortaya koyamamış ve kötü bir görüş yazmak istememiş olması da muhtemeldir. Bu durum Lysgard tarafından (1955; akt; Güçlü, 1996) açıklanan yaklaşımla da açıklanabilir. Bu yaklaşıma göre farklı bir ülkede yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler U eğrisine göre uyum aşamalarını yaşamaktadır. İlk aşamada öğrenciler uyum sürecini pozitif görmekte ve rahat olmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin bu aşamada olmaları muhtemeldir. İkinci aşamada ise yabancı uyruklu öğrencilerin yalnız ve mutsuz hissettikleri dönemdir. Olumsuz benzetimler gerçekleştiren öğrencilerin bu aşamada oldukları söylenebilir. Fakat bu öğrenciler de üçüncü aşamaya geldiklerinde yine pozitif anlamda bir süreç gerçekleştireceklerdir.

Genel olarak incelendiğinde ise gerek yabancı uyruklu öğrenciler gerekse de yerli öğrenciler tarafından olumlu bir algı içerisinde oldukları bu durumun ise sınıf içerisinde olumsuz durumların oluşmasının önüne geçtiği söylenebilir.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular kapsamında araştırmacılar için farklı bölgelerde benzer çalışmalarını gerçekleştirmesi ve sonuçları karşılaştırması, farklı okul seviyelerinde öğrencilerin metaforik algılarını incelemesi, metaforik algıları okul akademik başarı veya sosyo ekonomik düzeye göre karşılaştırması, yabancı uyruklu öğrencilerin geldiği ülkeye göre karşılaştırması, öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilere karşı metaforik algılarının incelenmesi önerilebilir. Uygulayıcılar için olumlu algıları desteklemek, öğrencilerin birbirlerine karşı saygılı, evrensel değerlere sahip olarak yetişmesi amacıyla kültürel değerlere duyarlı eğitim uygulamalarını gerçekleştirmesi, farklılıkların zenginliğinin öğrenciler tarafından benimsenmesinin desteklenmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- ALYILMAZ, S., BİÇER, N. & ÇOBAN, İ. (2015). Atatürk Üniversitesinde Öğrenim Gören Kırgız Öğrencilerin Türkçe ve Türkiye'ye Yönelik Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 328-338.
- BALCI, A. (2003). Eğitim örgütlerinde yeni bakış açıları. *Kuram-Araştırma İlişkisi II. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (33), 26-61.
- ÇELİK, Ö. (2019). Yabancı Uyruklu Öğrenciler ile Türk Öğrencilerin Birbirleri Hakkındaki Eğitim Algılarının Karşılaştırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 559-580.
- DELEN, A. & ERCOŞKUN, M. H. (2020). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açidan İncelenmesi. *KSÜSBD*, 572-599. doi:10.33437/ksusbd.649281
- DEMİRTAŞ, S. (2019). *Smif Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilere İlişkin Metafor Algılarının İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- GAY, G. (2000). *Culturally Responsive Teaching*. New York: Teachers College Press.
- GAY, G. (2002). Preparing for Culturally Responsive Teaching. *Journal of Teacher Education*, 53(2), 106-116.
- GÖKMEN, M. E. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Edinç. *Dil Dergisi*, 128, 69-77.
- GÜÇLÜ, N. (1996). Yabancı Öğrencilerin Uyum Problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.
- HIJERN, A., RAJMIL, L., BERGSTRÖM, M., BERLIN, M., GUSTAFSSON, P. A. & MODIN, B. (2013). Migrant density and well-being: A national school survey of 15 years olds in Sweden. *The European Journal of Public Health*, 23(5), 823-828.
- KONDA. (2017, Temmuz). *Türkiye 100 Kişi Olsaydı*. Mayıs 5, 2020 tarihinde KONDA | Araştırma ve Danışmanlık: <https://konda.com.tr/tr/rapor/turkiye-100-kisi-olsaydi/> adresinden alındı
- KOTLUK, N. & KOCAKAYA, S. (2018). Türkiye için Alternatif Bir Anlayış: Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitim. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 749-789.
- KURTOĞLU-KARATAŞ, B. & GÜNGÖR-AYTAR, F. A. (2017). Lise Öğrencilerinin Göçmen Kavramına İlişkin Algılarının İncelenmesi: Bir Metafor Analiz Çalışması. *Bildiri Özetleri Kitabı* (s. 333-334). Denizli: Ejer Congress.

- LINCOLN, Y. S. & GUBA, E. G. (2005). Paradigmatic controversies, contradictions and emerging confluences. N. K. Denzin, & Y. Lincoln (Dü) içinde, *The Sage Handbook of Qualitative Research (3rd Ed.)*. CA: Sage Publications.
- MANSOURI, F. & JENKINS, L. (2010). Schools as Sites of Race Relations and Intercultural Tension. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(7), 93-108. doi:http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2010v35n7.8
- MILES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2. b.). CA: Sage.
- PEWEWARDY, C. & HAMMER, P. C. (2003). Culturally Responsive Teaching for American Indian Students. *ERIC Digest*, 1-9.
- SEZGİN, A. A. & YOLCU, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas: International Journal of Social Sciences*, 4(7), 419-438.
- TEKELİOĞLU, S., BAŞER, H., ÖRTLEK, M. & AYDINLI, C. (2012). Uluslararası Öğrencilerin Ülke ve Üniversite Seçiminde Etkili Faktörler: Vakıf Üniversitesi Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1309-8039.
- TOK, M. & YIGIN, M. (2013). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Nedenlerine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 8, 132-147.
- UNHCR. (2019, Temmuz). *UNHCR BM Mülteci Örgütü*. Aralık 6, 2019 tarihinde UNHCR Türkiye İstatistikleri: <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri> adresinden alındı
- VONTA, T. (2009). Building Teacher's Capacity for Quality Education - Condition for Inclusiveness. *Inter Network Conference* (s. 156-167). Spain: LJUBLJANA Conference Proceedings.
- YARDIMCIOĞLU, F., BEŞEL, F. & SAVAŞAN, F. (2017). Uluslararası Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Problemleri ve Çözüm Önerileri (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(1), 203-254.
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YURDAKUL, A. & TOK, T. N. (2018). Öğretmen Gözüyle Mülteci/Göçmen Öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 9(2), 46-58.